

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2018. gada 25. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Regula (EK) Nr. 44/2001 – 15. un 16. pants – Jurisdikcija patērētāju līgumu jomā – “Patērētāja” jēdziens – Patērētāju prasījumu pret vienu un to pašu profesionāli cesija

Lieta C-498/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 20. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 19. septembrī, tiesvedībā

Maximilian Schrems

pret

Facebook Ireland Limited.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*], M. Safjans [*M. Saffjan*] (referents), D. Švābi [*D. Šváby*] un M. Vilars [*M. Vilaras*],

ģenerālvokāts: M. Bobeks [*M. Bobek*],

sekretārs: M. Aleksejevs [*M. Alekseev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 19. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Maximilian Schrems* vārdā – *W. Proksch* un *H. Hofmann, Rechtsanwälte*,
- *Facebook Ireland Limited* vārdā – *N. Pitkowitz*, *M. Foerster* un *K. Struckmann, Rechtsanwälte*,
- Austrijas valdības vārdā – *G. Eberhard* un *G. Kunnert*, pārstāvji,
- Vācijas valdības vārdā – *T. Henze*, *R. Kanitz* un *M. Hellmann*, pārstāvji,
- Portugāles valdības vārdā – *M. Figueiredo* un *L. Inez Fernandes*, kā arī *S. Duarte Afonso*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *M. Wilderspin* un *M. Heller*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2017. gada 14. novembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Regulas (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.) 15. un 16. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Maximilian Schrems*, ar dzīvesvietu Austrijā, un *Facebook Ireland Limited.*, kuras juridiskā adrese ir Īrijā, par atzīšanas, prettiesiskas rīcības izbeigšanas, informācijas sniegšanas, pārskatu sniegšanas prasījumiem un summas 4000 EUR apmērā samaksu saistībā ar *Facebook* privāto lietotāju kontiem, kas pieder *M. Schrems* un septiņām citām personām, kuras viņam cedējušas savus prasījumus saistībā ar šiem kontiem.

Athilstošās tiesību normas

Regula Nr. 44/2001

- 3 Saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 preambulas 8., 11. un 13. apsvērumu:

“(8) Vajadzētu būt saistībai starp tiesvedību, kam piemēro šo regulu, un dalībvalsts teritoriju, kurā šī regula ir saistoša. Tāpēc kopējas normas par jurisdikciju principā būtu jāpiemēro, ja atbildētāja domicils ir vienā no šīm dalībvalstīm.

[..]

(11) Jurisdikcijas normām vajadzētu būt ļoti paredzamām, un tām būtu jābalstās uz principu, ka jurisdikcijas pamatā ir atbildētāja domicils, un jurisdikcijai vienmēr ir jābūt pieejamai ar šādu pamatojumu, izņemot dažās skaidri noteiktās situācijās, kurās tiesvedības priekšmets vai pušu autonomija garantē citu sasaistes faktoru. Juridiskas personas domicils būtu jānosaka autonomi, lai kopējās normas padarītu pārskatāmākas un novērstu jurisdikcijas kolīzijas.

[..]

(13) Saistībā ar apdrošināšanu, patērētāju līgumiem un nodarbinātību vajākamajai pusei vajadzētu būt aizsargātai ar jurisdikcijas normām, kas ir labvēlīgākas tās interesēm, nekā to paredz vispārējās normas.”

- 4 Šīs regulas 2. pantā ir noteikts:

“1. Saskaņā ar šo regulu personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, neatkarīgi no viņu pilsonības var iesūdzēt attiecīgās dalībvalsts tiesā.

2. Uz personām, kas nav tās dalībvalsts pilsoņi, kurā ir to domicils, attiecas jurisdikcijas normas, ko piemēro attiecīgās valsts pilsoņiem.”

- 5 Regulas Nr. 44/2001 II nodaļas 4. iedaļā “Jurisdikcija attiecībā uz patērētāju līgumiem” ir ietverts tās 15.–17. pants.

6 Šīs regulas 15. pantā ir noteikts:

“1. Lietās saistībā ar līgumiem, ko persona – patērētājs – noslēgusi mērķiem, kurus var uzskatīt par nesaistītiem ar viņa arodu vai profesiju, jurisdikciju nosaka šajā iedaļā, neskarot 4. pantu un 5. panta 5. punktu, ja:

- a) tas ir līgums par preču iegādi ar nomaksu pa daļām; vai
- b) tas ir līgums par aizdevumu, kas atmaksājams pa daļām, vai par jebkāda cita veida kredītu, kas izsniegts nolūkā finansēt preču iegādi; vai
- c) visos citos gadījumos – līgums ir noslēgts ar personu, kas veic komercdarbību vai profesionālo darbību patērētāja domicila dalībvalstī vai jebkādā veidā vērš šādu darbību uz attiecīgo dalībvalsti vai vairākām dalībvalstīm, tostarp attiecīgo dalībvalsti, un līgums ietilpst šādas darbības jomā.

2. Ja patērētājs noslēdz līgumu ar kādu personu, kuras domicils nav attiecīgajā dalībvalstī, bet kādā dalībvalstī tai ir filiāle, aģentūra vai cits uzņēmums, strīdos, ko izraisa filiāles, aģentūras vai uzņēmuma darbība, uzskata, ka attiecīgās personas domicils ir šajā valstī.

3. Šī iedaļa neattiecas uz pārvadājuma līgumiem, izņemot līgumus, kas par kopēju cenu paredz apvienot ceļošanu un izmitināšanu.”

7 Minētās regulas 16. pantā ir paredzēts:

“1. Patērētājs var celt prasību pret otru līgumslēdzēju pusi vai nu tās dalībvalsts tiesās, kurā ir minētās puses domicils, vai arī patērētāja domicila vietas tiesās.

2. Otra līgumslēdzēja puse var celt prasību pret patērētāju vienīgi tās dalībvalsts tiesās, kurā ir patērētāja domicils.

3. Šis pants neietekmē tiesības celt pretprasību tiesā, kurā saskaņā ar šo iedaļu ir celta pamatprasība.”

8 Tās pašas regulas 17. pantā ir noteikts:

“No šīs iedaļas noteikumiem var atkāpties vienīgi ar vienošanos:

- 1) ko panāk pēc strīda rašanās; vai
- 2) kas ļauj patērētājam celt prasību tiesās, kas nav šajā iedaļā norādītās tiesas; vai
- 3) kas ir noslēgta starp patērētāju un otru līgumslēdzēju pusi, kuriem abiem līguma slēgšanas laikā ir domicils vai pastāvīgā mītnesvieta tajā pašā dalībvalstī un kas piešķir jurisdikciju šīs dalībvalsts tiesām, ar nosacījumu, ka šāda vienošanās nav pretrunā attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem.”

Regula (ES) Nr. 1215/2012

- 9 Regula Nr. 44/2001 tika atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.). Taču saskaņā ar Regulas Nr. 1215/2012 66. panta 1. punktu tā ir piemērojama tikai tiesvedībām, kas uzsāktas no 2015. gada 10. janvāra.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 10 *M. Schrems* ir sociālā tīkla *Facebook* lietotājs kopš 2008. gada. Sākotnēji viņš šo sociālo tīklu izmantoja vienīgi personiskām vajadzībām un ar citu vārdu. Kopš 2010. gada viņš izmanto *Facebook* kontu, kuru viņš lieto tikai tādām savām privātajām darbībām kā fotogrāfiju izstādīšana, tērzēšana un ierakstu veikšana ar aptuveni 250 draugiem. Tajā viņš savu vārdu raksta kiriliskā alfabēta burtiem, lai ar viņa vārdu viņu nevarētu atrast. Vēl viņš kopš 2011. gada pats ir reģistrējis un izveidojis *Facebook* lapu, lai interneta lietotājus informētu par savām darbībām pret *Facebook Ireland*, savām prezentācijām, piedalīšanos paneldiskusijās un uzstāšanos plašsaziņas līdzekļos, kā arī lai vāktu ziedojumus un reklamētu savas grāmatas.
- 11 Kopš 2011. gada augusta *M. Schrems* Īrijas datu aizsardzības komisijai ir iesniedzis 23 sūdzības pret *Facebook Ireland*, saistībā ar vienu no kurām ir iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu (spriedums, 2015. gada 6. oktobris, *Schrems*, C-362/14, EU:C:2015:650).
- 12 *M. Schrems* ir publicējis divas grāmatas par savu vēršanos pret apgalvotajiem datu aizsardzības tiesību pārkāpumiem, daļēji arī par samaksu ir sniedzis prezentācijas, tostarp komerciāliem rīkotājiem, reģistrējis vairākas tādas interneta vietnes kā emuāri, tiešsaistes petīcijas, kā arī pūļa finansējuma vietnes tiesvedībai ar atbildētāju pamatlietā. Vēl viņš ir dibinājis apvienību ar mērķi aizsargāt pamattiesības uz datu aizsardzību, ir saņēmis vairākas balvas un vairāk nekā 25 000 personu no visas pasaules viņam ir cedējušas savus prasījumus, lai tos izvirzītu šajā tiesvedībā.
- 13 *M. Schrems* dibinātās apvienības pamattiesību uz datu aizsardzību īstenošanai mērķis nav peļņas gūšana, bet gan pamattiesību uz datu aizsardzību aktīva juridiska īstenošana, atbilstoša informēšana un darbs ar plašsaziņas līdzekļiem, kā arī politiskā informēšana. Tās mērķis ir gūt finansiālu atbalstu paraugprāvām sabiedrības interesēs pret uzņēmumiem, kuri potenciāli apdraud minētās pamattiesības. Tas ietver arī nepieciešamo izmaksu segšanu un attiecīgu ziedojumu vākšanu, pārvaldību un sadali.
- 14 *M. Schrems* būtībā norāda, ka atbildētāja ir vainojama vairākos datu aizsardzības noteikumu pārkāpumos, tostarp *Datenschutzgesetz 2000* (Austrijas 2000. gada likums par datu aizsardzību), *Data protection Act 1988* (Īrijas 1988. gada likums par datu aizsardzību) vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV 1995, L 281, 31. lpp.) pārkāpumos.
- 15 *M. Schrems* vērsās *Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien* (Vīnes Civillietu apgabaltiesa, Austrija) ar apjomīgiem prasījumiem, pirmkārt, atzīt atbildētājas pamatlietā pakalpojumu sniedzējas statusu un tās pienākumu ievērot norādes vai tās pārbaudītāja statusu, ciktāl tā veic datu apstrādi savām vajadzībām, kā arī tādu līguma noteikumu spēkā neesamību, kuri attiecas uz datu izmantošanu, otrkārt, atturēties no darbības attiecībā uz prasītāja datu izmantošanu savām vai trešo personu vajadzībām, treškārt, sniegt informāciju par prasītāja datu izmantošanu un, ceturtkārt, sniegt pārskatus un veikt noteiktas darbības saistībā ar līguma noteikumu pielāgošanu, zaudējumu atlīdzināšanu un nepamatotu iedzīvošanos.
- 16 Viņš norāda, ka pamatojas kā uz saviem prasījumiem, tā arī uz prasījumiem, ko septiņi citi atbildētājas pamatlietā līgumpartneri, kuri arī ir patērētāji un dzīvo Austrijā, Vācijā vai Indijā, ir viņam cedējuši, lai vērstos pret *Facebook Ireland*.
- 17 *M. Schrems* uzskata, ka šai tiesai ir starptautiskā jurisdikcija kā patērētāja domicila vietas tiesai atbilstoši Regulas Nr. 44/2001 16. panta 1. punktam.
- 18 *Facebook Ireland* cita starpā izvirza iebildumu, norādot uz starptautiskās jurisdikcijas neesamību.

- 19 *Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien* (Vīnes Civillietu apgabaltiesa) *M. Schrems* prasību noraidīja, pamatojot šo noraidījumu ar to, ka, tā kā viņš *Facebook* izmanto arī profesionālajām vajadzībām, viņš nevar vērsties patērētāja domicila vietas tiesā. Šī tiesa uzskata, ka uz cedentu personīgi attiecināmā jurisdikcija nav pārnesama uz cesionāru.
- 20 *M. Schrems* par pirmās instances rīkojumu iesniedza apelācijas sūdzību *Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē, Austrija). Tā minēto rīkojumu daļēji grozīja. Tā atzina apgalvojumus saistībā ar to, ka līgums ir personīgi noslēgts starp prasītāju pamatlietā un atbildētāju pamatlietā. Savukārt tā noraidīja prasību daļā, kas attiecās uz cedētajiem prasījumiem, pamatojot šo noraidījumu ar to, ka patērētāja domicila vietas jurisdikcija ir paredzēta tikai prasītājam pamatlietā, izvirzot tikai pašam savus prasījumus. Līdz ar to *M. Schrems*, cenšoties panākt cedētu prasījumu apmierināšanu, nevarēja pamatoties uz Regulas Nr. 44/2001 16. panta 1. punkta otro gadījumu. Taču pārējā daļā šī tiesa noraidīja *Facebook Ireland* celtos procesuālā rakstura iebildumus.
- 21 Abas puses šo nolēmumu ir pārsūdzējušas kasācijas [*Revision*] kārtībā *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija).
- 22 Šī tiesa skaidro, ka, ja prasītājs būtu uzskatāms par “patērētāju”, tiesvedībai būtu jānorisinās Vīnē. Tas pats attiektos uz tiesvedībām par prasījumiem, kuri attiecas uz Vīnē dzīvojošiem patērētājiem. Tiktāl atbildētājam pamatlietā nebūtu papildu sloga, ka tai šīs tiesvedības ietvaros būtu jāaizstāvas arī pret vēl dažiem cedētiem prasījumiem.
- 23 Tomēr iesniedzējtiesa uzskata, ka līdzšinējā Tiesas judikatūrā uz jautājumu, vai patērētājs, kurš pārņem citu patērētāju prasījumus nolūkā panākt to kopīgu apmierināšanu, var atsaukties uz patērētāja domicila valsts tiesu jurisdikciju, tomēr nav pietiekami skaidras atbildes.
- 24 Šajos apstākļos *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Regulas Nr. 44/2001 [..] 15. pants ir interpretējams tādējādi, ka “patērētājs” šīs normas izpratnē zaudē šo statusu, ja viņš pēc ilgākas privāta *Facebook* konta lietošanas tajā saistībā ar savu prasījumu īstenošanu publicē grāmatas un daļēji arī sniedz prezentācijas par maksu, pārvalda interneta vietnes, vāc ziedojumus savu prasījumu apmierināšanai un pārņem daudzu patērētāju prasījumus, preti sniedzot apņemšanos tiem izmaksāt attiecīgo tiesvedību rezultātā iegūto summu, no tās atskaitot tiesāšanās izdevumus?
- 2) Vai Regulas Nr. 44/2001 16. pants ir interpretējams tādējādi, ka patērētājs vienā dalībvalstī vienlaikus ar saviem prasījumiem no patērētāju darījumiem *forum actoris* var izvirzīt arī citus tādas pašas citu patērētāju prasījumus, kuru dzīvesvieta ir:
- a) tajā pašā dalībvalstī,
 - b) citā dalībvalstī vai
 - c) trešajā valstī,
- ja šie prasījumi, kas ir cēlušies no patērētāju tiesiskajām attiecībām ar to pašu atbildētāju, ir viņam cedēti un ja cesijas darījumu slēgšana neietilpst prasītāja komercdarbībā vai profesionālajā darbībā, bet gan tiek izmantota kopīgai prasījumu apmierināšanas panākšanai?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 25 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 44/2001 15. pants ir interpretējams tādējādi, ka privāta *Facebook* konta lietotājs nezaudē “patērētāja” statusu minētā panta nozīmē, ja viņš publicē grāmatas, rīko konferences, izmanto interneta vietnes, vāc ziedojumus un pārņem vairāku patērētāju prasījumus, lai ar tiem vērstos tiesā.
- 26 Ievadam jāatgādina, ka, tā kā dalībvalstu savstarpējās attiecībās Regula Nr. 44/2001 aizstāj 1968. gada 27. septembra Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), kurā grozījumi ir izdarīti ar turpmākām konvencijām par jaunu dalībvalstu pievienošanos šai konvencijai, Tiesas sniegtā šīs konvencijas noteikumu interpretācija ir piemērojama arī minētās regulas noteikumiem, kad šo tiesību aktu normas var tikt uzskatītas par “līdzvērtīgām” (spriedums, 2015. gada 28. janvāris, *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, 21. punkts un tajā minētā judikatūra), un tā tas ir šajā gadījumā.
- 27 Regulas Nr. 44/2001 sistēmā dalībvalstu tiesu jurisdikcija teritorijā, kurā ir atbildētāja domicils, ir vispārējs princips, kas pausts šīs regulas 2. panta 1. punktā. Tikai atkāpjoties no šī principa, minētajā pantā ir paredzēti izsmeloši uzskaitīti gadījumi, kad prasība pret atbildētāju var tikt celta vai tā ir jāceļ citas dalībvalsts tiesā. Līdz ar to noteikumi par jurisdikciju, ar kuriem tiek izdarīta atkāpe no šī vispārējā principa, ir interpretējami šauri tādā nozīmē, ka tie nevar radīt tādu interpretāciju, kas pārsniedz minētajā regulā tieši paredzētos gadījumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 20. janvāris, *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 32. punkts).
- 28 Lai arī Regulā Nr. 44/2001, it īpaši tās 15. panta 1. punktā, izmantotie jēdzieni, lai nodrošinātu tās vienvērtīgu piemērošanu visās dalībvalstīs, atsaucoties galvenokārt uz šīs regulas sistēmu un mērķiem, ir interpretējami patstāvīgi (spriedums, 2015. gada 28. janvāris, *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, 22. punkts un tajā minētā judikatūra), lai nodrošinātu Savienības likumdevēja mērķu ievērošanu patērētāju līgumu jomā, kā arī Savienības tiesību konsekvenci, it īpaši ir jāņem vērā citos Savienības tiesību aktos ietvertais “patērētāja” jēdziens (spriedums, 2013. gada 5. decembris, *Vapenik*, C-508/12, EU:C:2013:790, 25. punkts).
- 29 Šajā ziņā Tiesa ir precizējusi, ka “patērētāja” jēdziens Regulas Nr. 44/2001 15. un 16. panta izpratnē ir jāinterpretē šauri, balstoties uz šīs personas statusu attiecīgajā līgumā, ņemot vērā tā raksturu un mērķi, nevis pamatojoties uz šīs personas subjektīvo situāciju, jo dažu darbību ietvaros vienu un to pašu personu var uzskatīt par patērētāju, bet citu darbību ietvaros – par komersantu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1997. gada 3. jūlijs, *Benincasa*, C-269/95, EU:C:1997:337, 16. punkts, un 2005. gada 20. janvāris, *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 36. punkts).
- 30 Tiesa no tā ir secinājusi, ka tikai uz tādiem līgumiem, kas noslēgti ārpus un neatkarīgi no jebkādas profesionālās darbības un vienīgi ar nolūku apmierināt privātā patērētāja paša vajadzības, attiecas minētajā regulā paredzētais režīms patērētāja kā vājākās puses aizsardzībai, bet tāda līguma gadījumā, kas noslēgts profesionālās darbības mērķiem, tāda aizsardzība nav pamatota (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 20. janvāra spriedumu, *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 36. punkts).
- 31 No tā izriet, ka Regulas Nr. 44/2001 15.–17. pantā paredzētie jurisdikcijas noteikumi principā ir piemērojami vienīgi tādā gadījumā, kurā noslēgtā līguma priekšmets ir attiecīgās preces vai pakalpojuma lietošana neprofesionālā nolūkā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 20. janvāris, *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 37. punkts).

- 32 Konkrētāk, attiecībā uz personu, kura slēdz līgumu tādai izmantošanai, kas daļēji attiecas uz tās profesionālo darbību un kas tādējādi ir tikai daļēji ar to nesaistīts, Tiesa ir uzskatījusi, ka tā uz šiem noteikumiem var atsaukties tikai tad, ja minētā līguma saistība ar attiecīgās personas profesionālo darbību būtu tik niecīga, ka būtu nenozīmīga un mazsvarīga tās darbības kontekstā, kurai minētais līgums tā kopumā ir noslēgts (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 20. janvāris, *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 39. punkts).
- 33 Tātad, ņemot vērā šos principus, ir jānosaka, vai tādos apstākļos kā pamatlietā *Facebook* konta lietotājs nezaudē savu “patērētāja” statusu Regulas Nr. 44/2001 15. panta izpratnē.
- 34 Šajā ziņā tostarp no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *M. Schrems* sākotnēji laika posmā no 2008. līdz 2010. gadam izmantoja *Facebook* kontu, ko viņš bija izveidojis vienīgi privātām vajadzībām, taču kopš 2011. gada viņš izmanto arī *Facebook* lapu.
- 35 Prasītājs pamatlietā uzskata, ka pastāv divi atsevišķi līgumi, proti, viens par *Facebook* lapu un otrs par *Facebook* kontu. Turpretī *Facebook Ireland* uzskata, ka gan *Facebook* konts, gan *Facebook* lapa ir daļa no vienām un tām pašām līgumiskajām attiecībām.
- 36 Lai gan iesniedzējtiesai ir jānosaka, vai *M. Schrems* un *Facebook Ireland* faktiski ir saistīti ar vienu vai vairākiem līgumiem, un no tā jāizdara attiecīgi secinājumi par “patērētāja” statusu, ir tomēr jāprecizē, ka pat iespējamā līgumiskā saistība starp *Facebook* kontu un *Facebook* lapu neietekmē minētā statusa esamības izvērtējumu atbilstoši šī sprieduma 29.–32. punktā atgādinātajiem principiem.
- 37 Šī izvērtējuma ietvaros, atbilstoši šī sprieduma 29. punktā atgādinātajai prasībai patērētāja jēdzienu Regulas Nr. 44/2001 15. panta izpratnē interpretēt šauri, attiecībā uz ilgstošai lietošanai paredzēta digitāla sociālā tīkla pakalpojumiem tostarp ir jāņem vērā šo pakalpojumu izmantošanas vēlākā attīstība.
- 38 Šāda interpretācija cita starpā nozīmē, ka prasītājs, kas ir šo pakalpojumu izmantotājs, var atsaukties uz patērētāja statusu vienīgi tad, ja šie pakalpojumi tiek izmantoti galvenokārt neprofesionāliem mērķiem, kuru dēļ līgums sākotnēji ticis noslēgts, un šī izmantošana vēlāk nav ieguvusi būtībā profesionālu raksturu.
- 39 Savukārt, tā kā “patērētāja” jēdziens ir definējams kā pretstats “komersanta” jēdzienam (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1997. gada 3. jūlijs, *Benincasa*, C-269/95, EU:C:1997:337, 16. punkts, un 2005. gada 20. janvāris, *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 36. punkts) un tā kā tas nav atkarīgs no attiecīgās personas faktiskajām zināšanām un tai pieejamās informācijas (spriedums, 2015. gada 3. septembris, *Costea*, C-110/14, EU:C:2015:538, 21. punkts), tad nedz tas, ka šī persona var kļūt par speciālistu šo pakalpojumu jomā, nedz tās apņemšanās pārstāvēt savas un citu šo pakalpojumu lietotāju tiesības un intereses tam neatņem “patērētāja” statusu Regulas Nr. 44/2001 15. panta izpratnē.
- 40 Proti, tāda “patērētāja” jēdziena interpretācija, kas šādas darbības izslēgtu, neļautu efektīvi aizsargāt tiesības, kuras patērētājiem ir attiecībā pret to līgumpartneriem profesionāliem, tostarp tiesības uz personas datu aizsardzību. Ar šādu interpretāciju tiktu pārkāpts LESD 169. panta 1. punktā paredzētais mērķis veicināt viņu tiesības apvienoties, lai aizstāvētu savas intereses.
- 41 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 44/2001 15. pants ir interpretējams tādējādi, ka privāta *Facebook* konta lietotājs nezaudē “patērētāja” statusu minētā panta nozīmē, ja viņš publicē grāmatas, rīko konferences, izmanto interneta vietnes, vāc ziedojumus un pārņem vairāku patērētāju prasījumus, lai ar tiem vērstos tiesā.

Par otro jautājumu

- 42 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 44/2001 16. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas nav piemērojams patērētāja celtai prasībai, kuras mērķis ir viņa domicila vietas tiesā izvirzīt ne vien savus prasījumus, bet arī prasījumus, ko tam cedējuši tajā pašā dalībvalstī, citās dalībvalstīs vai trešajās valstīs dzīvojoši patērētāji.
- 43 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka Regulas Nr. 44/2001 II nodaļas 4. iedaļā ietvertie jurisdikcijas noteikumi ir atkāpe gan no vispārējās normas par jurisdikciju, kas paredzēta šīs regulas 2. panta 1. punktā, kurā jurisdikcija ir paredzēta tās dalībvalsts tiesām, kuras teritorijā ir atbildētāja domicils, gan no īpašās jurisdikcijas normas saistībā ar līgumiem, kas ir paredzēta šīs pašas regulas 5. panta 1. punktā un saskaņā ar kuru kompetentā tiesa ir tā, kas atrodas vietā, kur prasības pamatā esošā saistība ir izpildīta vai ir jāizpilda. Tādēļ šie noteikumi obligāti ir jāinterpretē šauri (skat. spriedumu, 2015. gada 28. janvāris, *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 44 Turpinot Tiesa ir norādījusi, ka, tā kā Regulas Nr. 44/2001 15. un nākamajos pantos iedibinātā režīma pamatā ir bijušas rūpes nodrošināt patērētāja kā ekonomiski vājākās un juridiski nepieredzējušākās līgumslēdzējas puses, salīdzinot ar tā līgumpartneri, aizsardzību, patērētājs ir aizsargāts tikai tad, ja tiesvedībā viņš personīgi ir prasītājs vai atbildētājs. Tādēļ prasītājs, kurš pats nav attiecīgā patērētāju līguma puse, nevar vērsties patērētāja domicila vietas tiesā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1993. gada 19. janvāris, *Shearson Lehman Hutton*, C-89/91, EU:C:1993:15, 18., 23. un 24. punkts). Šie apsvērumi ir attiecināmi arī uz patērētāju, kas ir citu patērētāju prasījumu cesionārs.
- 45 Minētās regulas 16. panta 1. punktā paredzētie noteikumi par jurisdikciju patērētāju noslēgtu līgumu jomā atbilstoši šīs normas formulējumam ir piemērojami vienīgi prasībām, kuras patērētājs ceļ pret otru līgumslēdzēju pusi, un tas katrā ziņā paredz starp prasītāju un attiecīgo profesionāli noslēgtu līguma pastāvēšanu (spriedums, 2015. gada 28. janvāris, *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, 32. punkts).
- 46 Nosacījums par tāda līguma pastāvēšanu, kas noslēgts starp patērētāju un attiecīgo profesionāli, ļauj nodrošināt jurisdikcijas noteikšanas paredzamību, kas, kā izriet no Regulas Nr. 44/2001 preambulas 11. apsvēruma, ir viens no tās mērķiem.
- 47 Visbeidzot, pretēji tam, ko šajā tiesvedībā ir apgalvojis *M. Schrems*, kā arī Austrijas un Vācijas valdības, fakts, ka patērētājs cesionārs katrā ziņā savas domicila vietas tiesā var celt prasību, pamatojoties uz prasījumiem, kuri tam personīgi izriet no līguma, kas noslēgts ar atbildētāju, un kuri ir tādi paši kā viņam cedētie prasījumi, nav arguments, lai uz šiem prasījumiem arī attiektos minētās tiesas jurisdikcija.
- 48 Tiesa kādā citā kontekstā ir precizējusi, ka prasījumu nodošana pati par sevi nevar ietekmēt tiesas jurisdikcijas noteikšanu (spriedumi, 2013. gada 18. jūlijs, *ÖFAB*, C-147/12, EU:C:2013:490, 58. punkts, un 2015. gada 21. maijs, *CDC Hydrogen Peroxide*, C-352/13, EU:C:2015:335, 35. punkts). No minētā izriet, ka vairāku personu prasījumu apvienošana viena prasītāja prasījumā nav pamats, lai noteiktu tādas tiesas jurisdikcijas pastāvēšanu, kura nav skaidri norādīta Regulā Nr. 44/2001. Līdz ar to, kā savu secinājumu 98. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts, tāda prasījumu cesija kā pamatlietā nerada jaunu īpašo patērētāja cesionāra domicila vietas tiesu jurisdikciju.
- 49 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 44/2001 16. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas nav piemērojams patērētāja celtai prasībai, kuras mērķis ir viņa domicila vietas tiesā izvirzīt ne vien savus prasījumus, bet arī prasījumus, ko tam cedējuši tajā pašā dalībvalstī, citās dalībvalstīs vai trešajās valstīs dzīvojoši patērētāji.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 50 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) Padomes Regulas (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās 15. pants ir interpretējams tādējādi, ka privāta *Facebook* konta lietotājs nezaudē “patērētāja” statusu minētā panta nozīmē, ja viņš publicē grāmatas, rīko konferences, izmanto interneta vietnes, vāc ziedojumus un pārņem vairāku patērētāju prasījumus, lai ar tiem vērstos tiesā.
- 2) Regulas Nr. 44/2001 16. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas nav piemērojams patērētāja celtai prasībai, kuras mērķis ir viņa domicila vietas tiesā izvirzīt ne vien savus prasījumus, bet arī prasījumus, ko tam cedējuši tajā pašā dalībvalstī, citās dalībvalstīs vai trešajās valstīs dzīvojoši patērētāji.

[Paraksti]